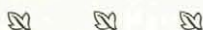

WAARNEMINGEN AAN ZILVERMEEUWEN TE WASSENAAR 219

lijk door het ♂ verdedigd. Het reageert op een indringer aanvankelijk door bepaalde, in deze omstandigheden voor ons vrij ondoelmatig schijnende, „symboolhandelingen”, nl. door kuiltjedraaien en strootjesrapen. Bij twisten tusschen twee paren die beide hardnekkig een territorium willen bezetten, zien we hoe de ♂♂ elkaar opgeraapte „strootjes” uit den snavel trachten te rukken. Het werkelijke vechten wordt altijd hierdoor ingeleid. We zien dus ook hier weer, hoe in dezelfde omstandigheden dezelfde symboolhandelingen als emotie-afleiders tevoorschijn komen, alsof de vogel in deze omstandigheden niet anders kan ¹⁾.

(Wordt vervolgd).

N. TINBERGEN.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

Ooievaars. Met de ooievaars is het dit jaar goed gegaan, althans in het gebied, dat ik voor mijne waarnemingen heb uitgekozen, is het aantal nesten met één vermeerderd. Dit gebied ligt in den driehoek, Katerveer-Kampen-Elburg.

Dank zij den ijver van den eigenaar van het Café de Passage, gelegen even over de IJsselbrug aan den straatweg, is het aantal bewoonde nesten in dezen driehoek van 7, in het vorig jaar gestegen tot 8. Deze eigenaar heeft in het begin des jaars een paal met een wiel erop opgericht; einde Maart kwamen er al spoedig een zestal ooievaars kijken. Na eenige geharrewar zijn er twee gebleven; de man heeft toen een bos stroo in de wei gelegd en het nest was spoedig gereed. Op het oogenblik staan er drie volwassen jongen op, die wel spoedig het nest zullen verlaten. Trouwens het wordt tijd, want gisteren was al een vlucht van 16 in de lucht aan het cirkelen; een voorbereiding voor den trek. Een courantenbericht van 15 Aug. uit Bergentheim, in het Oosten van Overijssel, meldt al de komst uit N.O. richting van een 30-tal zeer vermoeide ooievaars, die op het dak van het station aldaar een rustplaats voor den nacht hadden gevonden.

Van de acht bovengenoemde nesten hebben zeven het tot broeden gebracht (uit één nest zijn de twee eieren op den grond gekomen, hoe weet ik niet) en deze zeven hebben te zamen 22 jongengrootgebracht, die thans bijna alle zijn uitgevlogen.

Er was één nest bij met één jong en één met vijf (bij de Koelucht).

Slechts eenmaal heb ik nog eens een nest van vijf gezien; eenige jaren geleden te Windesheim. Ook dat nest was gelegen op het dak van een boerenwoning.

Zwolle, 18 Augustus 1932. C. H. THIEBOUT.

Een verhuizing. In de laan langs ons huis te Berlicum (N.Br.) had in het vroege voorjaar een eksterpaar zich een nestgelegenheid gekozen. Eenerzijds staan hoge iepen, aan den anderen kant oude forsche eiken. Hoog in één der iepen op het dunne rijshout hadden de fraaie vogels hun overweld nest gekunsteld. Doch niet zoodra was dit volbracht, of een heftige voorjaarsstorm beukte en zwiepte meedoogenloos hun kostbaar werk heen en weer. Troosteloos zat het eksterpaar met willoos neerhangende staarten dit woeste spel op veiligen afstand gade te slaan vanuit een der eiken. Drie dagen lang duurde deze vuurproef; toen eerst konden ze weer hun nest bereiken. Een korte beraadslaging volgde; geagiteerd hipten ze rond, van den iep naar den

1) In dit verband zij nog eens op een typisch voorbeeld van hetzelfde verschijnsel gewezen, dat Van Beusekom het eerst beschreef in „Het Vogeleiland” (p. 51). Een kievit die bij zijn jongen door menschen verontrust wordt, vliegt opgewonden rond, strijkt van tijd tot tijd neer, en loopt geëmotionneerd, daarbij telkens een beweging makend alsof hij iets van den grond oppikt. Meestal raakt de snavel echter den grond niet, het is een echte looze beweging, die als emotie-afleider op te vatten is. Ikzelf vond deze waarneming bij verschillende kieviten bevestigd.

dichtstbijzijnden eik en omgekeerd. Toen was het besluit genomen. Tak voor tak, sprietje voor sprietje, alles werd overgebracht naar een stevigen eikentak op weinige meters afstand van de oude standplaats. Een geheel morgen werkten de vogels onvermoeid door en slechts weinige takjes werden gemorst. Nog dienselfden middag was hun bouwwerk volledig overgebracht en opgezet in z'n nieuwe en steviger omschraging. Daar in die herbouwde wieg hebben ze hun broedsel rustig en zonder verdere stoornis veilig groot gebracht.

Berlicum N.Br., Mei 1932.

E. SOLLEWIJN GELPKE.
D. C. GEIJSKES.

Van Vlaamsche gaaien. Sedert circa 10 jaar woon ik in een villadorpje en heb het geluk ongeveer een Hectare middelmatig hoog dennenbosch met onderbeplanting van eiken enz., om mijn huis gelegen, te bezitten. De eerste jaren liet ik de vogelwereld geheel aan haar lot over met dit gevolg, dat de omgeving spoedig krioelde van Vlaamsche gaaien en eksters. De weinige zangvogelnesten (meezen en lijsters meest) werden echter bijna alle een prooi der bovengenoemde rooversoorten. En was een broedsel aan hun oog ontsnapt en uitgevlogen, dan werden de jonge vogels, soms ook de oude aangevallen en gedood. Een betrouwbaar ooggetuige zag zelfs eens, hoe een vlaamsche gaai uit een vlucht volwassen spreuwen er een uitpikte.

Ik geloof, dat zulke moordpartijen hoofdzakelijk geschieden in die periode, waarin de roovers een enorme hoeveelheid voedsel voor hun eigen kroost moeten bijeenzoeken.

Na eenige jaren was de zangvogelstand zoo goed als uitgeroeid en daarom besloot ik in te grijpen.

In den „voortijd" schoot ik het eerste voorjaar een 35-tal roovers neer, 't tweede jaar een twintigtal en sedert dien slechts enkele tot hoogstens een tiental per jaar.

Het gevolg is geweest, dat ik nu vele lijsters en meezen in den tuin heb en verscheidene van mijn nestkastjes jaarlijks in gebruik genomen worden door verschillende soorten meezen.

Van de lijsters blijven de grauwe en de zwarte als regel ongestoord, doch de groote grauwe, die al drie jaar achterein in een mik van een hoogen den broedde, wordt elk jaar van haar eieren resp. jongen beroofd door een gaai.

Nu heeft de ervaring van vele jaren mij het volgende geleerd: Schiet men van een stel eksters of gaaien er een af, dan schrikt men als regel reeds den volgenden morgen heel vroeg van het reusachtig toegenomen aantal op het terrein.

De vogels maken een geweldig kabaal en vormen één kijvende groep soms van 4, soms van 6, soms van meerdere exemplaren.

's Avonds of den volgenden morgen is alles rustig; slechts twee vogels zijn over; er is een nieuw huwelijk tot stand gekomen.

De afgewezen sollicitanten voor het open gevallen baantje van echtgenoot(e) hebben zich op hun eigen jachtvelden teruggetrokken. Ik heb dit drama eens bij een stel drie maal in een week zich zien afspelen.

Later in het voorjaar komt er te veel blad aan de boomen, de roovers ontsnappen mij daardoor en op een kwaden dag vliegen de jonge roovertjes rond. Uitroeien kan men ze niet, wat ook maar gelukkig is.

Het vervangen van een echtgenoot(e) lijkt mij alleen te geschieden voor of gedurende het nestelen. Dit jaar heb ik echter gemerkt, dat bij meezen (pimpelmees) niet de huwelijksgeueugten, maar de zorg voor hulpeloze jongen tot een nieuw huwelijk aanleiding had gegeven en waar dit in de vogelwereld wel niet veel zal zijn geconstateerd, meen ik niet na te mogen laten dit feit te publiceren.

Bij contrôle van mijn nestkastjes (met opklapbaar bovendeksel en zeer kleine vliegopening) vlogen twee pimpelmeezen angstig om mij heen. Bij opening van het kastje bleek bijna de geheele breedte ingenomen door een doode pimpelmees. Eenige centimeters daaronder lagen in het nest een achttal jongen, die ik voor nog geen week oud hield.

De voedselaanbrengende twee meezen, die ik al dagen geobserveerd had, hadden blijkbaar geen kans gezien, het doode vogeltje door het nauwe vlieggat naar buiten te brengen en wrongen zich nu (hoevele honderden malen per dag?) erlangs, om de daaronder liggende jongen te voeden. Mijn theorie nu is dat een der ouders, vermoedelijk het wijfje in het kastje is gestorven en de weduwnaar een ander wijfje heeft bereid gevonden de moedertaak voortzetten. (Of deze taak alleen uit voeren of ook nog uit broeden heeft bestaan? Wie zal 't uitmaken?)

Na verwijdering van de doode mees zetten de beide andere vogels onmiddellijk de voedsel-aanvoer voort.

Van eenige verwondering over het spoorloos verdwijnen van het „lijk" bleek mij niets.

Ze namen dat voordeeltje met groote kalmte op, leek mij.

De Naaldhof. Nunspeet.

W. G. LOHMAN.

Onze Lepelaars. Het is wel algemeen bekend dat de lepelaars slechts op twee plaatsen in ons land broedend voorkomen en wel op het Naardermeer en in het Zwanewater. Het zijn trouwens de eenigste plaatsen in geheel Noord-West Europa, waar deze merkwaardige kolonie-